

Avataren

Från

Livets mening och mål i indisk tankevärld

av Walther Eidlitz

© Kid Samuelsson 2006

Avataren

Med avatar (avatāra) menar de indiska heliga urkunderna (Śāstram-s) Guds ”nedstigande” ur det oändliga riket av frihet till den stora Māyā’s värld av tid och rum, utan att Guds väsen genom detta på något sätt substantiellt förändras (avatarati: han stiger ned). Det handlar här inte om någon inkarnation (att bli till kött). Gud är inte på något sätt underkastad Māyā-världens lagar, även då Han stiger ned i den, inte heller behöver Han ett köttsligt hölje, för att på jorden synliggöra Sin urgestalt (och Sina delaspekters eviga gestalter), vilka alla består av verkligt *Vara*, ren *Kunskap* och Gudomlig *Lycka* (sat-cit-ānanda). Detta är vad Śāstram-s har att säga om avatarerna. Men även beteckningen ”den nedstigande” är fortfarande anpassad efter nybörjarens fattningsförmåga.

För Honom finns inget inre och inget yttre.

Inget före och inget efter.

Ändå är Han det som är före och efter världsalltet,

och det som är dess yttre och inre,

och Han ’är’ världsalltet självt.

Bhagavatam X,3,13

Innebörden är, att världsalltet inte vore, om Han inte vore. Gud behöver inte stiga ned, för att göra sig synlig. Han *är* ju i Sin eviga gestalt alltid och överallt närvarande. Att en avatar kommer innebär: Māyā’s slöja blir för en kort tid genomskinlig, den överallt Varande högsta verkligheten lyser då igenom. Den levande Guden blir synlig. Benådade människor blir nu varse: Under den djupa midnattstimman har ett Gudomligt barn blivit ”fött”, d.v.s. blivit synligt på jorden, och växer upp och utför många underbara gärningar och undervisar ibland t.o.m. som guru, lär ut vägarna till Honom Självt – och ”dör” till slut, d.v.s. blir osynlig på jorden och går tillbaka till Sitt Eget rike. Māyā’s slöja blir åter ogenomtränglig och mörk. Men Bhagavān’s Gudomliga lek med De Sina fortgår utan avbrott i all evighet och strömmar även vidare till oräkneliga andra bebodda världar.

Ett syfte med världsskapelsen består också enligt de indiska urkunderna i, att bereda nya scener för den Gudomliga lekens än mer stigande dramatik.

I Bhāgavatam (I,3,26) heter det:

Avatarerna av Gud,

det eviga Varats urgrund,

är oräkneliga;

såsom från en outtömlig sjö
tusende floder flyter.

Även andra försök till översättning av sanskritordet avatāra, exempelvis förlösare, befriare, frälsare, är otillräckliga; de häftar fortfarande fast vid det mänskliga tänkandets begränsningar, vid den egennyttiga frågan: Vad gör Gud för oss? Ju mer Gud emellertid avslöjar Sitt inre liv för den tjänande kärlekens öga (bhakti, vilken är Guds Egen synkraft), desto mer förstår man: Gud Själv gör aldrig något för något ändamåls skull. Endast Hans yttre aspekter fullbordar skapelse, upprätthållande och upplösning av otaliga världar. Allt, som Gud gör, även då Han vistas på jorden som avatar, är utan orsak, utan motiv, ”utan något varför”, en spontan lek. Hans väsen är lekgädje. *Han Själv är den oändliga leken.*